

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 29 Fylke: Vest Agder
 Tilleggsspørsmålnr. Herad: Lydra
 Emne: Julemessen Bygdelag: Østre Hiltvåg
 Oppskr. av: Laurids Eriksson Gard: Hovras
 (adresse): Rarvåg G.nr. 26 Br.nr. Kringjå.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. Optekna frå da og i tia
 he sett a høint. i bygda.
 B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

22 og fødd 1876. Meny bestefar F. 1807. velaget, skarp sågeforteller
 og he i all mi ti entusiasera meg for mi bygdesaga -

1880-

SVAR

Omkring=va her annå någa ganske få gamle som
 trude på nissa, a for den ti va da kje bara ei fessa,
 (Skrona) Da hadde i alle tie i folkeminnunge frå
 far te sån at någen hadde sjenbarlig sett nisse
 på svallopt hell på låve, som ein tommeliden
 (Tommelfing) mann, i grå Klea, me ro piggel hua på
 låve, me kvit hær a hagesjegg, gamal trü va at kvær
 gar hadde senn garnisse, a va ein a dei goe under-
 jordiske ånnen, Både goe a vonne ånne kunne
 forjörre seg te så små at dei kunne komma em i tuis
 jönnom den menste sprekka a dögglisa. Nisse va bara
 üde a fertesom nåtta, hann sprang fort, a krint fort, a
 for ud a em i kvært tuis på garen, der han for op a
 sette seg på garnissen, som a irrekant a holla på
 pyntebore der omhange slire på himmelseng -
 Nisse va ein Guds styrels te lyfka, a vonne ånne
 a troll^{hvit} holt seg veltk frå tuis, a üroa onna
 kammerbjelke lea sett kje. Folk sette aldrig mad
 te nisse ant enn om julepta, da sant bara ei fingebr
 folt me julegrönd på ei björkenævr hem i Krong
 på låven, for om opta sko folk a fe a levande^{at me tuis} verra
 spreng mett, alt kvatur dobbel jev, a sniofoglen
 kodbann framfor vendü, gargraannan byda^{si skal} a smaga
 på kværändres julegrönd, da måtte nisse üü ha smag-
 da heite hann va alti så gla a lo öve heile ansigte,

2
Kor nisse fikk mad fra, viste injur, for sjellenn
rorte han julegrunden, da ~~da~~ nogen et skæren i
garen, hell Gudsforjaanne som va ubur, hell flytta
hydestein, merka ein at nisse holt seg tri skrid
ifra, a da huite at dei aldrig hadde naga glee a da
da dei terant seg, da blei bara ei lan, a graen tog snart atte
lana (Da a saga om nisse fra gamle dae -)

Fra 90 aran va her knapt ^{billed} kort i handel, fra sjasskell, junaaten
kom heim te bodu, sma hogmerka ma ei nose hell blom pa,
dei va hallsastore som kort, helst va detjoresta som saute
hogmerke te jertenenn, som der va et englehane pa, hell
two jerte ma forglemmigei mont, hell two hamapa, hell et
overflodigtshorn ma et par or onna. Sa kom ^{nasjonal} norske =
bonetkilor merka, og konferens sjonsmerka, ~~ma~~ dei
store kalla julekort ma joderis (Kristtorn) a fargerige
julenissa, a ettekrant sparla i detta arhundre, Da vest-
lenning a helst vestegder for omkring 100 ar sia utvandra
i store flokke te vesthavsiam, forte dei un ma seg myte
om nisse og Asgardsrei, da ha ma tra i England blea te
julenisse i skorteinspiha ma julepalkepresang, a Asgard-
hestan blei te ^{span ma} reinsdyr, a da ^{fra England ha} forplanta segte Amerrika,
a na te dei katolske land, i Norden a da gamalt ma festlig
andakt jesubarn dyktelse juleapt i falkheim (i Britten
a U.S.A. ikke), men fra gamalt ti a drikke a svira heile
nyttarsoptnatta, jesu dyktelse jule, vil hemma katolsk
helgendyktelser, derfor a julenisse presang festlig hed
som optage falkesende teila apta, sa un i Englands
Episkopaliske tru pa sine Kirkefyrsta som a narbeslekta
katolsk. Altsa a da klart a forsta at juleapt nissen
ma selken ma pone ^{Guds} brugelike gava, bli meir
festlig for sind, end andsgaven jesubadne som a
gamal norsk bonde og fisker juleaptglea i tekst
a julesange. Julenissekort ha i detta arhundre teteie ma
aran, a na (Helst fra U.S.A.) i slig mengde, at den a te plage for
pasta falk, For va da bygga a lesa julebrev fra slekta venna,
(Na lide bry) bara ein forglouand janty skorteinnisse ma et par ar pa korta
Første julenissebilled kom fra New York 1893, a hengt pa søndag =
Kolejuletrae i Ramiz onna engel a stjerna i toppen a juletrae.

5602